

טינדרום תיאטרון היפה

עד שיפיעו רברים אלה ברפוס בווראי כבר יתוקן המעוות. איגוד מחד זאיישראל, מועצת מנהליהתיאטרון נים בארץ, חברי ועדיהאמנים של התיאטרונים, איגודיהשחקנים ו — אפילו אגודותהסופרים והעיתונאים אחיהם המותקף ומושמצ' מכל העברים ומעל כל הבימות, התיאטרון העירוני בחיפה, וכן לימינו של האיש שהפך בחודשים האחרונים ללוחמהמטרה לחיי ציהם המורעלים של כל שוחרי ארץ ישראל האחרת, כלומר, המכוערת. כוונתי, כמובן, למחזאי יהושע סובול, אחד משני מנהלי תיאטרוןחיפה ומי חזאיהבית שלו.

כאמור, עד שיפיעו רברים אלה ברפוס בווראי יתוקן כבר העוול, וכל אדם, שהביטוי "חופשיצירה" עדיין אינו זהה בעיניו עם חירותם של מתנחלי יש"ע לעשות בשטחים הכ" כושים בידיהם ככל העולה על דעתם, יתייצב על רגליו ויתפקד, כמו שנוה" גיית האנגלים לומר, וכמו שנהגנו גם אנחנו לומר בימי תנועות הנוער שלנו. כן, עד שיפיעו רברים אלה ברפוס כבר יתוקן בווראי המעוות. אבל כינ" תיים, בעת כתיבתם, עוד שורת רממה צוננת, מקפיאה בקרייתהאמנות של המאפיה השמאלנית שלנו. פתאום נעשו הכל משכילים — ורוממים.

כך, דוממים עמיתיו של סובול, המי חזאים, ועדיין לא שמענו שגם אחד מהם התייצב למישמרתמאהה בפתח ביתו של יונה יהב, הודאנוב המקומי החדש שהוצב בראש מועצתהמנהלים של התיאטרון העירוני בחיפה, מועצה שהחליטה עתה לרדות את צאתה של "מישלחת שחקנים ועובדי תיאטרון" לבריתיהמועצות, וזאת — חרף הת-

המפגנים בשער ההצגה יעשה נסיון אלים להשתיק מחזאי

התרבות הנתמכת בישראל, עקב עמ' רתו האנטייתרבותית המסורתית של מישרדהאוצר וממשלתהאחדות המי פולגת שלנו.

קולנית במיוחד שתיקתם של המי חזאים האוואנגארדיים שלנו, שאם

אליקים העצני (משמאל) ומפגני התחייה פתאום נעשו הכל משכילים — ורוממים

ערכותו של שרהחוף, שמעון פרס, שביקש מנציגיהמערך במועצה. לש" קול כחיוב את קיום הנסיעה, למען קידום יחסייהתרבות עם בריתיהמועי צות".

השתיקה הרועמת

שותקת גם המועצהלתרבות שבהני הגתם של שר החינוך והתרבות יצחק נבון — בעצמו מחזאי — וראשיהמור עצה שלו, אבנר שלו, שדווקא באלה הימים התריע מפני סכנת קריסתה הממשמת ובאה של כל מערכת-

ושותק לו גם השרהמשורר גר יעקובי, ושותקים ידיריו מחוגי כתיבהעט טימן קריאה: אין אפילו פיפס אחד מאותו כיוון קולני, בדרךכילל.

אכן, להוציא כמה כתבות ורשימות ביקורת, אוכייקטיביות, מי פחות ומי יותר, המעלות את בעייתיותו ואולי גם מטילות ספק בערכו האמנותי של המחזה סינדרום ירושלים, ולבד מהכי רותם האמיצה של רעיולינהולתי אטרוני של יהושע סובול, שהכריזו, שאם מחזהו שלו לא יפתח את חו המחזה המקורי במיגרת חגיגות ה-40 למדינת ישראל — לא יהיה שום חג ושום מקורי, — לבד משני אלה — שבה הרממה כשהיתה, ושכבו אדירים באין מחריד".

דור מתי מידבר. והרי הפעם לא מדובר בעוד סקנדאל קטן, שרקחו מי שמבקשים לעורר את הצנזורה מתרדתה, כדי לסייע למסעי הפירסומת של הצגה כושלת זו או אחרת. אדרבה, במדור דף חדש הינו בין הראשונים שהתריעו כנגד ניצול לרעה של זקת הזאב. זאת, כדי שכבוא היום הצפוי — והוא היה צפוי מומן — שבו ייעשה ניסיון אלים להשתיק מחזאי ואפילו תיאטרון שלם, בשל מדיניותהרפרטואר שלו, לא ימצאו הצועקים מולם עדר של כבשים מלחכות עשב וחירשות מלשמוע את הקריאה לעזרה.

והרי הפעם אין שום אפשרות להציג את מה שהתרחש בימים אלה במועצת המנהלים של התיאטרון העירוני בחיפה אלא באור הראוי: אורה של עיר פתנית ושונאת תרבות, אמונה על לוטו, טוטו וכדורגל, שאינה רוצה כלל בתיאטרון, שבו זכתה בהיסחורדת כי מים טובים יותר; אורה שלה — ואורו של תיאטרון מגמת, חלוצי, ניסיוני, שנוי במחלוקת (דבר מצויין לתיאטרון: רק בכיתההקבוצת אין מחלוקת), תי אטרון שאינו אטום למציאות אשר בה הוא פועל ואשר הצליח — כדי ביוזון וקצף; — לפרוץ לעצמו דרך להכרה בינלאומית.

זהו וכזהו התיאטרון הנאבק עתה על קיומו, ברמותו הנוכחית ובעצם גם ככל דמות אחרת, כנגד כנופיית מפקחי כשרות מפלגתיים כפרובינציה נידחת, שהגלויים או הציניים שבשעקניה אינם נרתעים מלשוואימים מוסווים רק למחצה. כך אותו יו"רמ"מ (מוע' צתהמנהלים), שהכריז כי "התיאטרון עוכד כבר 20 שנה כאותה מתכונת. הגיע הזמן לבדוק אותו".

כאילו אמר: התיאטרון שלנו זכה כי 20 השנים האחרונות — תחת חצי תריסר מנהלים אמנותיים — להגיע להישגים כאלה, שכאמת מן הראוי לברר אם לא ניתן לשים להם סוףסוף קץ.

למה ניתן לצפות ממאפיה?

שהרי מה שעומד כאן על הפרק אינו סינדרום ירושלים זה או אחר של מדינת ישראל אפוקאליפטית רחוקה או קרוב בהילבוא, כי אם סינדרום אחר לגמרי: סינדרום הקינאה הישראלי המצוי שח" בר — במקרה זה — לסינדרום הפא" שיסטי. ואין זו פעם ראשונה בהיסטוריה שהקינאה ושימחהלאידי, למפלתו של מי, שלדעת רבים, הצליח יותר מן הראוי לו, הולכים בדבבד או עושים יד אחת ולב אחד עם ריביבימלהשקפות כדי להוריד מן הבימה מי שניצב שם יותר מדי שנים (20), ועוד באורזור" קורים חזק למדי.

כי הבעיה, שוב, אינה סינדרום ירושלים או נטו או נפעו יהודי. והרי, אולי, בעייתם של גאולה כהן ופרר פסורה הנאמן וחברביריוניהם. הבעיה היא זו של "המאפיה השמאלנית" שבי יחסה אל הבולטים והמצליחים (הי הצלחה, אוי, ההצלחה...) שבאמניה וביוצריה אין בינה לבין ריביתהרעוזה "המאפיה הימנית" ולא כלום.

לכן אני עצמי מעדיף במידת את הביטוי הלגלגני, הטיפשימעט, המזל" זל, שכבר הפך מידרס לכפותרגליו של כל קרנף מצוי — "פי נפש".

מדוע? כי בניגוד לאנשי "מאפיה שמאלנית" או כל מאפיה אחרת שבי עולם, אדם יפהנפש לא ינסה לנצל את ריגעייהחולשה של חברו כדי "לסגור איתו חשבון". אדרבה, לעיתים, רחוקות אומנם, ינסה גם לבוא לעזרתו. אבל — מאפיה? למה כבר ניתן לצפות מ"מאפיה"?

אדם לאדם ואבילה

ובכך עדיין לא אמרתי דבר על מחזהו החדש של יהושע סובול, שאותו לא ראיתי (את הפלשתינאית של סובולבכסרסמל ראיתי והיא בעיני אחת ההצגות הישראליות הטובות אמרתי שתיאטרוןחיפה פטור מביקור רת, עונתית ושוטפת, או שאין לאיש הרשות לחלוק על מדיניותהרפרטואר שלו ועל מישאלתו למעורבות פוליטית — לפחות בחלק מהצנזורה. בכך גם לא היבעתי עדיין את דעתי על כל היבטיה של הצלחת תיאטרוןחיפה בכלל, ושל הישגי יהושע סובול בפרט, בגרמניה (בסוגיה זו יש גם לי עצמי כמה ספקות קשים, ואני נכון בהחלט להסכים עם כמה מדיבריהביקורת

מחזאי סובול

תרומה לעידוד המחזה המקורי

שהושמעו, אבל רק מפי אלה החרדים גרמותו של תיאטרונם ולדרכו מתוך נאווה בו ותמיכה בו).

כל מה שאמרתי מסתכם בעצם בכך, שהתיאטרון העירוני בחיפה, בהנהגתם של סובול, נולה צ'לטון, עורד קוטלר, אמנון מסקו, אילן תורן, עומרי ניצן, גדליה בסר וכמובן, יוסף מילוא, תרם, לעניות דעתי, כמובן, את התרומה המשמעותית ביותר — יותר מכל תיאטרון ישראלי אחר — לעידוד המחזה המקורי בישראל. בצד תרומתם האישית של אנשים כנסיים אלוני, יוסף מונדי, חנוך לויז וקורמיהם, כולם מחזאים מוכשרים ובעלייערד ומוניטין אף הם, שגם קולם שלהם לא נשמע באחרונה בהיקלע חבריםעמיתם למצור קה.

מה לעשות. אדם לאדם — ואבילה. ורק שאינני בטוח כלכך שאני מעדיף את הגירסה הישראלית התכורהמנית, הדוגרית, הצינית על פני זו האימנית, תושפתהשנייה של אצותהעמו